

EU-note

Til orientering af Europaudvalget, Epidemiuudvalget, Miljø- og Fødevareudvalget og Sundhedsudvalget.

Baggrundsorientering til besøg af EU-kommissær for sundhed og fødevarerikkerhed - Stella Kyriakides den 23. februar kl. 13.00-14.00.

16. februar 2023

Før Stella Kyriakides blev Cyperns EU-kommissær med ansvar for sundhed og fødevarerikkerhed, var hun medlem af det cypriotiske parlament for det Demokratiske Rallyparti fra 2006 frem til 2019. Hun var i denne periode bl.a. formand for Europarådets parlamentariske forsamling fra 2017 og næstfomand for det europæiske PPE-parti. Kyriakides er uddannet psykolog fra Reading Universitet og Manchester Universitet. Hun arbejdede som klinisk psykolog i det cypriotiske ministerium for sundhed fra 1979 til 2006. Hun er 66 år gammel (født 10. marts 1956) og har to børn.

Kontaktperson
Morten Knudsen
(3695)

Kyriakides har i Europa-Kommissionen ansvar for en række centrale sundheds- og fødevarerpolitiske emner. Porteføljen omfatter bl.a. EU's lægemiddellovgivning, e-sundhed, behandling af sundhedsdata, EU's kræftbehandlingsplan, EU's jord til bord strategi, reduktionen af pesticidforbruget i landbruget, EU's dyrevelfærdslovgivning og GMO-reglerne. På flere af disse områder er der vigtige EU-lovgivningsforslag på vej i de nærmeste måneder.

I. Sundhed

En stærk europæisk sundhedsunion

Selv om sundhedspolitik i hovedsagen er en national kompetence, spiller EU en voksende rolle, når det handler om håndteringen af sundhedstrusler som rækker ud over de nationale grænser. Europa-Kommissionen præsenterede således i 2020 en vision for opbygningen af en europæisk sundhedsunion, som skal bidrage til en fælles indsats over for covid-19-pandemien og andre fremtidige grænseoverskridende sundhedstrusler.

Som led i gennemførelsen af sundhedsunionen vedtog Rådet i oktober 2022 tre forordninger om henholdsvis 1) alvorlige grænseoverskridende sundhedstrusler, 2) udvidet mandat for Det Europæiske Center for Forebyggelse af og

Kontrol med Sygdomme (ECDC) og 3) yderligere beføjelser til EU's Myndighed for Kriseberedskab og indsats på Sundhedsområdet (HERA)¹.

Et andet centralt element i opbygningen af sundhedsunionen er sikker udveksling af sundhedsdata i EU. Kommissionen præsenterede her et forslag i maj 2022, som bl.a. skal gøre EU i bedre stand til at udnytte potentialet i sikker udveksling og anvendelse af sundhedsdata. Forslaget fik i juli 2022 [kritiske kommentarer](#) med på vejen fra EU's uafhængige databeskyttelsesråd og Den Europæiske Tilsynsførende for databeskyttelse, som bl.a. efterlyste en præcisering af forholdet mellem bestemmelserne i dette forslag og EU's persondatabeskyttelsesforordning (GDPR).

Reform af lægemiddellovgivning i EU

Kommissionen forventes den 29. marts 2023 at offentliggøre sit forslag til reform af EU's lægemiddellovgivning². Ifølge Kyriakides er reformen en toprioritet for den siddende Europa-Kommission. Allerede i november 2020 præsenterede Kommissionen en lægemiddelstrategi, hvor Kommissionen lagde sporene til reformen af EU's snart 20 år gamle regelsæt. Ifølge Stella Kyriakides har reformen følgende fem formål:

1. Adgang for alle europæere til både innovative og etablerede lægemidler, når de har brug for dem, uanset hvor de bor.
2. Støtte til EU's lægemiddelindustri, så den kan innovere og forblive globalt konkurrencedygtig.
3. Fremme af miljøvenlig medicin.
4. Bedre håndtering af antimikrobiel resistens gennem støtte til udviklingen af nye, sikre og effektive antimikrobielle stoffer og sikre en fornuftig anvendelse af dem.
5. Reduktion af reguleringsbyrden og fremtidssikring af reguleringsramme mod kriser.

EU's covid-19 beredskab

Under covid-19 styrkede EU-landene samarbejdet på epidemiområdet. Det skete bl.a. med fælles vaccineindkøb, et europæisk coronapas og oprettelsen af en myndighed for kriseberedskab og -indsats (HERA).

EU og medlemslandene har udviklet en fælles tilgang til skaffe covid-19-vacciner, til at koordinere teststrategier og til at lette forsyningen af værnemidler og medicinsk udstyr i hele EU. EU-landenes drøftelser har i den forbindelse især fokuseret på følgende områder:

¹ HERA skal bl.a. sikre, at EU reagerer hurtigt på fremtidige sundhedskriser, herunder epidemier. EU skal f.eks. være bedre til at forudse kriser og have planer for at købe råvarer og fremstille vacciner.

² Forslaget er et af Folketingets prioriterede EU-forslag fra 2022.

- Teststrategier og anvendelse af hurtige antigenest
- Gensidig anerkendelse af test
- Udrulning af vacciner
- Fælles tilgang til rejserestriktioner og andre folkesundhedsmæssige foranstaltninger
- Vaccinationscertifikater

II. Fødevarer, dyrevelfærd- og plantesundhed

Fra jord til bord strategien

Rammerne for EU's indsats på fødevarerområdet er sat med EU's *jord til bord strategi*, som blev præsenteret af Stella Kyriakides i maj 2020. Målet med strategien er at sætte globale standarder for bæredygtighed for alle led i fødevarerekæden. Kommissionen opstiller bl.a. konkrete reduktionsmål for landbrugets forbrug af pesticider (50 pct.), gødning (20 pct.) og salg af antibiotika (50 pct.) inden 2030. Kommissionen varslede samtidig ny EU-lovgivning om bl.a. dyrevelfærd, bæredygtige og sunde fødevarer, landbrugets anvendelse af pesticider og om produktion af GMO-afgrøder.

Reform af dyrevelfærdslovgivning

Kommissionen ventes at offentliggøre sit forslag om reform af EU's dyrevelfærdslovgivning i tredje kvartal af 2023³. Forventningen er, at udspillet skal være med til at udfase anvendelsen af bure til landbrugsdyr. Forslaget forventes bl.a. at bygge på borgerinitiativet "End of Cages" fra 2021. Kommissionen oplyser, at forslaget udover landbrugsdyr også kommer til at omfatte fisk og pelsdyr til opdræt, katte og hunde. Forslaget kommer ikke til at omfatte laboratoriedyr og vilde dyr. Kommissionen vil desuden overveje mulighederne for en dyrevelfærdsmærkning.

Halvering af landbrugets pesticidforbrug

Kommissionens forslag om bæredygtig anvendelse af pesticider blev fremlagt i juni 2022 og sigter på at halvere europæisk landbrugs pesticidforbrug inden 2030⁴. Det nye regelsæt vil samtidig forbyde brugen af pesticider i særligt sårbare områder og fremme brugen af alternative midler til bekæmpelse af skadegørere. EU's landmænd skal kunne kompenseres gennem EU-midler for de omkostninger, som følger af overgangen til de nye regler. Behandlingen af forslaget er gået lidt i stå i Rådet, hvor et flertal af EU-landene den 19. december 2022 besluttede at bede Kommissionen om yderligere konsekvensanalyser af forslaget. Det svenske EU-formandskab planlægger at give en fremskridtsrapport om forhandlingerne på Rådets kommende møde i juni.

³ Forslaget er et af Folketingets prioriterede EU-forslag fra 2023.

⁴ Forslaget er et af Folketingets prioriterede EU-forslag fra 2022.

Regeringen forelagde forslaget for Europaudvalget til orientering i juli 2022, men har endnu ikke indhentet forhandlingsmandat.

Bæredygtige og sunde fødevarer

Kommissionen ventes at offentliggøre et forslag til EU-lovgivning for bæredygtige og sunde fødevarer i tredje kvartal af 2023. Forslagets formål er at gøre EU's fødevarer bæredygtige og integrere bæredygtighed i alle fødevarerelaterede politikker. Forslaget ventes bl.a. at indeholde krav om bæredygtighedsmærkning af fødevarer og minimumskriterier for bæredygtige offentlige indkøb af fødevarer. Som Stella Kyriakides udtrykte det i oktober 2022 er formålet med det kommende udspil at fremlægge en vision for, hvordan vi i EU ændrer måden, hvorpå vi producerer, distribuerer og forbruger fødevarer, på en måde som understøtter de tre dimensioner af bæredygtighed: den miljømæssige, den sociale og den økonomiske.

Planter produceret ved hjælp af visse nye genomteknikker

Kommissionen ventes at offentliggøre et forslag til EU-lovgivning om planter produceret ved hjælp af visse nye genomteknikker i andet kvartal af 2023. Formålet med forslaget er at ændre den eksisterende EU-lovgivning for planter produceret ved hjælp af såkaldt målrettet mutagenese og cisgenese og de fødevarer og foderstoffer, de anvendes til. Kommissionen forventes bl.a. at ville lægge op til en vis deregulering af reglerne for dyrkning af såkaldt "naturidentiske GMO-afgrøder", således at man kan fjerne eller reducere kravene om risikovurdering, sporbarhed og mærkning. Kommissionen mener, at de nye genomteknikker har potentiale til at bidrage til et mere bæredygtigt fødevarer-system i EU. "Kyriakides udtalte således i april 2021, at "de nye genomteknikker vil kunne fremme landbrugsproduktionens bæredygtighed i overensstemmelse med målene i vores jord til bord-strategi".

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.